

טיב הקהילה

שופטים
ו' אלול תשפ"ה

המסע לפי אופק דרושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג	6:31
מוצ"ש"ק	7:43
ר"ת	8:23

סוף זמן קריאת שמע וחפילה

סו"ת א'	8:39
סו"ת א'	9:59
סו"ת ב'	9:24
סו"ת ב'	10:29

המניח לפי שיעור קיץ

גיליון מס':

797

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

כב: איתא: אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ומשמע ממימרא זו, שאין כל כך פגם בלימוד שלא לשמה, להיפך, יש לעודד את המתחילים שיהיו מתחילה שלא לשמה, כי רק מתוך כך יבואו לידי לשמה. אולם מאידך יש מימרות בחז"ל על חומרת ההוגה בתורה שלא לשמה, וכזה דאיתא בגמרא (תענית ז): 'כל העוסק בתורה שלא לשמה תורתו נעשית לו סם המות, ובמקום אחר (ברכות ז): התבטאו באופן חריף ביותר באמרו: 'שכל העושה שלא לשמה נח לו שלא נברא, ובמדרש (ויקרא רבה פרשת בחוקותי)

איתא: אמר רבי יוחנן: הלומד שלא לעשות נוח לו שנהפכה שליתו על פניו. וראה בתוספות (פסחים נ: ד"ה וכאן) שנתקשו ג"כ בקושיא זו וביקשו לחלק בין לימוד על מנת לקנטר לבין לימוד לשם פניות אחרות. ואחרים אמרו ליישב שיש לחלק בין זה שכל מטרתו היא שלא לשמה, לבין זה שתכלית רצונו הוא לזכות לתורה לשמה, אך כל עוד שלא זכה להתעלות ולבוא לידי זיכרון הכוונה הוא עוסק שלא לשמה מתוך רצון שתורה זו תביא אותו לידי מדרגת לשמה. אולם לפי מה שמוכח מדברי הספרי הנ"ל, שתורה שלא לשמה אינה גורמת להתעלות וליראה, שוב אי אפשר ליישב ולומר שתלמוד תורה שלא לשמה מביאה לידי לשמה, ובהכרח נצטרך לפרש שכונת חכמינו ז"ל באמרו שמתוך שלא לשמה בא לשמה היא בצידוף לימוד ספרי יראה המיישרים את העקמימות שבלב, ונמצאת אומר שמי שאינו הוגה בספרי המוסר גם אינו מן הראוי שיהנה בגמרא, כי על לימוד כזה לא אמרו כלל 'מתוך שלא לשמה בא לשמה, ויש צד לומר שאין לו להקב"ה נחת רוח מתורתו...

אמנם אין ספק שבזמנינו אי אפשר לנקוט כך להלכה וגם אלו שאין להם חלק בתורת המוסר מחוייבים להגות בתורה, ובפרט בתורת ההלכה, כדי שידע מה מותר ומה אסור. ובכל זאת ראויים הדברים להיאמר, כדי שזה המתרפה מן המוסר יבין באיזה מבט הביטו עליו חז"ל.

גם אלו שהוגים במוסר מוטל עליהם לדעת שאין לימוד המוסר תרופה המחזיקה מעמד לאורך ימים, אלא אם כן היא בקביעות, וכפי שהמציאות מוכיח שגם אם זכה האדם להתעורר מדברי המוסר מתקדר דעתו כעבור שעה קלה, ורק אם יתמיד בה בקביעות ירגיל עצמו ביראה, וגם תורתו תהיה מתוך כוונה רצינה יותר, ויזכה להתעלות על ידה.

ומי לנו גדול ממך בעל החתם סופר ז"ע, שהעיד על עצמו, שביום שאינו לומד מוסר הרי הוא מרגיש חולשה בעבודת הבורא. ואם הארו הגדול הזה רבן של כל בני הגולה העיד כך על עצמו, מה נענה אנו אבתריה אוזבי הקיר אנשים כערכנו, שבוודאי בלי לימוד מוסר מדי יום ביומו נרגיש קרירות ביראת ה'.

ועל כן כל איש ההפך בחיים נצחיים יבחר לעצמו ספר מוסר המעורר את ליבו ויהנה בה מדי יום ביומו מבלי להפסיד אפילו יום אחד, ואז יזכה להתעלות במעלות התורה ותהיה יראת ה' על פניו לבל יחטא.

והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו
למען ילמד ליראה את ה' ואלקיו לשמר את כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה לעשותם: (וי יט)

איתא בספרי: למען ילמד ליראה' - מלמד שהתלמוד מביא לידי יראה.

וכעין דברי הספרי אתה מוצא יותר בהרחבה בהקדמת הספר 'מעלות התורה' (לרבי אברהם אזוי הגר"א), וז"ל: 'אי אפשר לבא לשום מעלה, או מדה טובה, או לשום דבר יראה, רק על ידי התורה!'

אמנם דוק בלשון הספרי, שלא אמר 'שיש תלמוד המביא לידי יראה, כי אם 'שהתלמוד מביא לידי יראה, כלומר, כל תלמוד מביא לידי יראה.

דברי הספרי מכריחים אותנו להסיק ולומר דברים קשין כגידין, שאם רואה אדם שאין תורתו מביאתו לידי יראה, אות הוא שאין תלמודו נקרא 'תלמוד', כי אם היה זה שמו, ודאי היה מתעורר ליראה על ידו. לדאבונו רבו הוגי תורה שאין יראתם נסוכה על פניהם, וזאת כי אין יגיעם בתורה למענו של הקב"ה, כי אם לשם מטרות אחרות, לפעמים תורתו לשם מנוח, ולפעמים לשם כבוד, ולפעמים לשם שניהם, אבל לא לשם השם, וכיון שרחמנא ליבא בעי, לכן אין תורה זו נחשבת לתורה, ולכן אינה מעוררת את היראה.

זוהי אכן הפלס בידי האדם, לדעת אם תורתו רצינה היא להקב"ה או חלילה לא, אם תורתו מביאתו לידי יראה, אות הוא שלשם שמים הוא הוגה בה, והיא זו הנקראת 'תלמוד', ואם לאו, אות הוא שלימודו היא מתוך כוונה שלילית ועדיין לא זכה לתלמוד.

ומהו עצתו? יהנה בספרי מוסר? כי מלבד מה שספרי מוסר מעוררים את היראה, יבואו את האדם לידי פישוט העקמומיות שבלב, ותהיה לימוד תורתו רק לשם שמים בלבד, ותורה זו ודאי תוסיף בו יראה על יראתו.

זוהי כוונת רבה בר רב הונא (שבת לא:): שאמר: 'כל אדם שיש בו תורה ואין בו יראת שמים, דומה לגומר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצונות לא מסרו לו. בהי עילי? ופירשי: 'יראת שמים דומה לפתחים חיצוניים, שדרך להם נכנסים לפנימיים, כך אם ירא שמים הוא נעשה חרד לשמור ולעשות, ואם לאו אינו חש לתורתו עכ"ל. כלומר, כשהאדם עושה מה שצריכים כדי לעורר את היראה בקרבו, והיינו שהוגה בספרי מוסר, אז מתעלה הוא מהבלי עולם, וגם רצונותיו מזדככים, שוב אינו הוגה בתורה מחמת נגיעותיו, כי אם לשם עיקר תכליתה שהיא לשמור ולעשות מה שאין כן כשאינו זוכה ליראה, כי אינו משתדל לעורר, אז אינו חש לתורתו, כלומר, אינו שם דעתו להכלית מצות לימוד התורה, ואינו מזכר כוונתו שתהיה לשם ה' לשמור ולעשות, ולהיות חרד וירא מהש"ת.

לאור האמור היה מקום לומר, שמי שעדיין לא זכה לטוהר נגיעותיו, אסור לו לפתוח גמרא או שילחן ערוך מבלי שיהנה בספרי מוסר. דהנה ידועה היא הסתירה בדברי חכמינו ז"ל שבמקום אחד (סוטה

טיב המערכת

• אתם קדמים היום למלחמה •

פרשת שופטים נקראת תמיד בתחילת חודש אלול, והרבה כבר נכתב אודות הרמזים בפרשה על מצות התשובה ועוד דברים הרמזים בפרשתנו, והנה בסוף הפרשה אומרת התורה 'כי תצא למלחה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב מסך, לא תירא מהם... ויגש הכהן ודיבר אל העם. שמע ישראל, אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם, אל ירך לבבכם אל תירא, אל תחפזו, ואל תערצו מפניהם, ורשי' מסביר את פשרם של ארבעת הלשונות הללו, 'ארבע אזהרות כנגד ארבעה דברים שמלכי האומות עושים, (1) מגיפים בתדיסיהם כדי להקישן זה לזה כדי שישמיעו קול שיחפזו אלו שכנגדם וינטו, (2) ורומסים בסוסים ומצהלין אותם להשמיע קול שעגטת פרסות סוסיהם, (3) וצווחין בקולם, (4) ותוקעין בשופרות ומיני משמיעי קול, וכנגד כל הקולות הללו אוסר הכהן המשותף ארבע אזהרות שלא יפחדו מהם, זה שום דבר, זה בסך הכל קולות. ידוע כי כל מלחמה הכתובה בתורה, מכוננת גם למלחמת היצר, והנה עכשיו כשאנחנו כבר עומדים בתוך חודש אלול - חודש התשובה, ומטבע הדברים כל אחד מתעורר לשוב בתשובה ולהתחיל דף חדש, אבל היצר הרע אינו חפץ לראותנו בתשובה, הוא אינו יכול לסבול את המצב הזה, אז הוא מנסה להפחיד אותנו, והתורה מגלה לנו את שיטת העבודה של, הוא עושה הרבה רעש, ומשמיע כל מיני קולות כדי להפחיד את אלו שכנגדו, אבל התורה כבר אומרת לנו 'אל ירך לבבכם אל תירא, אל תחפזו, ואל תערצו מפניהם, כל הקולות שאיתם שומעים זה הכל רק קולות, אין שם כלום, אין ממה לפחד.

האמת היא שהיצר באמת מנסה להילחם בכל כוחו, הוא יעשה כל מה שיכול כדי להפיל אותנו, כמו שהגמרא אומרת 'אמר רבי שמעון בן לוי, יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לה, אז אין אנו אדם פשוט וקטן יכול להילחם בו ולנצחו? התשובה היא: כמו בכל המלחמות אנחנו צריכים להילחם כפי יכולתנו, את הניצחון השי"ת מביא!

(לפי טיב התורה-שופטים)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 100024-0534

חודש אלול (המשך)

לדוד ד' אורי וישעי

א. נוהגין לומר מראש חודש אלול עד לאחר שמיני עצרת אחר גמר התפילה בבוקר ובערב את המוסר לדוד ד' אורי וכו', ואומרים אותו לאחר תפילת שחרית, ובערב לאחר תפילת מנחה, ואומרים אחריו קדיש, וביום שיש בו מוסף אומרים אותו לאחר גמר תפילת שחרית קודם אין כסוף, וכשאומרים אותו בראש חודש יש להקדים אמירת ברכי נפשי ושיד יום (מט"א הקפ"א פ"ג ס"ב סק"ג). ויש נוהגין לאמור אחר תפילת ערבית (אף הפסן שם סק"ג), וכל אחד יעשה כטובו (קשה המטה שם סק"ג).

ב. אם מנחה לאומרו במנחה ומתפלל ערבית עם ציבור שאומרו בערבית י"א זעליו לאמרו שנית עמהם (הג"ח פ"א ס"ב בתע"ה).

ג. ויש להפסיק באמירת קדיש בין שיד של יום לאמירת מוסר זה, כדי שלא יראה נראה שגם זה הוא משיד של יום (מט"א שם).

ד. יסוד המנוח ע"פ מה שנאמר במדרש שוחר טוב: אורי ברה"ק וישעי ביה"כ ואח"כ כי יצפני בסוכה שהוא רמז לסוכות (אף לטעם שם סק"ג).

ה. וכל האומר מוסר זה מ"ח אלול עד לאחר שמונת תורה ערב ובוקר דבר יום ביומו, אי הוא מוטב שמוציא שנתו בטוב ועירב לו, ואפילו מידה רעה כתובה על האדם מן השמים יוכל לבטל, ומעביר מעליו כל המקטרגים ושטנים ומארי תריסין, ומבטל מעליו כל מידות קשות ורעות ויצא בדימוס זכאין בדיון, ועי"ז יביעו כל המקטרגין (סידור האר"ל ר"ב שם).

תהלים

ו. נוהגין לומר עשרה מזמורי תהלים צביבור בכל יום מימי החול של חודש אלול לאחר התפילה, ומתכוונים לגמור שני פעמים כל ספר תהלים קודם ראש השנה, שהוא כמנין כפ"ר (מט"א שם ס"ח ס"ב סק"ג).

ז. ומתחילין לאחר ראש חודש, כדי שיכלו לומר תורה ויהי רצון שאחר אמירת תהלים בשלימות עם התחנונים. ואחר יהיה רצון אומר קדיש יתום. ואם אין עשרה בשעת אמירת תהלים ומסתנים עד שיבוא אחד להשלים עשרה לומר קדיש, אי יסתנו מלוסר מוסר אחד ואמרוהו לאחר שישלמו עשרה ויאמר קדיש (שם).

ח. בימי רצון שלפני אמירת תהלים כתוב עד מלאת ימי שנתנו בהם שבעים שנה, והיא שפת יתד, והוא לרגל התיבות "בהם שבעים שנה". ובימי רצון שאומרים אחר תהלים כיון שאין אומרים ספר שלם לכן יש לומר הנסח בזכות מזמורי תהלים שקראנו לפנין בזכות פסוקיהם ותיבותיהם ונקודותיהם ומעשיהם ובזכות השמות הקדושים וכו' (שם).

ט. בעשרת ימי תשובה אומרים יותר מעשרה מזמורים בכל יום, כדי לגמור ספר תהלים פעם שלישית קודם יום הכפורים (שם).

י. כתוב בספרים הדורגיל בתהלים דוחה כל מיני פרענויות ופגעים רעים מעליו ובגי ביתו ומשפחתו וכל דורו, ומגלגל עליו ועליוהם כל מיני שפע ברכות טובות והצלחות ורחמים ותסדים, ואין לך דבר להגין מפני המזיקין כאמירת קדיש על תהלים, וצריך לומר תהלים במתן ולא להתוף הפסוקים (אף הפסן שם סק"ג).

יא. אע"פ שלכתחילה אין ללמוד מקרא בלילה (עי' שו"ת א"ח סק"א), מכל מקום י"ל שאין שום קפידיא על אמירת מזמורי תהלים בלילה לכ"ע, דכיון שקבע הש"ת שאמירת תהלים יהיה חשוב כנגעים ואהלות, אי"ל ה"ו נחשב כלימוד משניות שחוט בתחילת הלילה, ואולי אין קפידיא וכשאומרים בעשרה ועיקר הקפידיא הוא על לימוד המקרא, וכן נוהגין לומר מזמורים אחר מעריב, וגם נהגו רבים ושלמים ע"פ האר"ל לומר ארבע מזמורים הראשונים שבתהלים בלילה קודם השינה (אף הפסן שם בתע"ה בשם הרמ"א שכתב שיש לומר י"א בלילה י"א בלילה). ויש אומרים שיש לומר תהלים בתחילת הלילה (אפי"ן פתח שער ד שבת ושערים את ס"ב).

עיקרי חז"ל

יג. יש נוהגין ללמוד כל התקונים של חז"ל הקדוש בימים האלו, ומתחילין ב"ח אלול ומסיימין ביום הכיפורים (אף הפסן שם סק"ג ס"ח סק"ג).

למנוע משיחה בטילה בימים אלו

יד. רבים וכן שלמים נוהגים שמקבלים עליהם מ"ח אלול שלא לדבר שום שיחת חולין, ואשרי חלקם, כי אין כל דבר בעולם לטוהר הנפש כמו בליטת פיו משיחה בטלה (יסוד ושושן העבודה שער הש"ס פ"ד).

טו. כתוב בספר אחד שכשאדם רוצה להתנדב תענית טוב יותר שיקבל תענית מן הדיבור, משה שיקבל עליו מן האכילה, כי מטעם לא יהיה לו נזק לא בנפש ולא בנשמתו, ולא יחלש עי"ז, וכעין זה כתב הגר"א באגרות שצריך האדם לייסר עצמו לא בתענית וסיועוים כ"א ברסן פיו ובתאוותו חזו התשובה וכו' (מ"ב פ"י תקל"א סק"ג).

עיקרה של תשובה לימוד תורה לשמה

טז. עיקרה של תשובה היא לימוד תורה לשמה (אחר הורטה והידוי על העונות), כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ויקרא כ"ה א) היה רגיל לקרות דף אחד וכו', והנה הגם שהתשובה מועלת בכל יום עם כל זה ימים המסוגלים הם מראש חודש אלול עד יום הכיפורים (ואמ"א דכלה פ"י רמ"א).

תמים תהיה עם ה'

היה תמים בתורה ובמצוות ובשאר כל מידה נכונה

תמים - 'תורה' מצוות 'יראה' מדות

עומדים אנו כעת בפתחה של חודש התשובה - חודש אלול, בו מרחיב כל אדם מישראל לחקור עד כמה שידו מגעת אחר מעשיו בכל השנה כולה, לתקן ולשפר עד שייגיע נאמנה כי לא ישוב לכסלה עוד, ואמרו בספרים הקדושים שלכן נקראת תמיד פרשת שופטים בחודש אלול, כי בפרשה זו מוזכרים כל יסודי ועיקרי התשובה המחויבים בחודש זה.

נהג בפרשה זו כתוב (דברים י"ג) 'תמים תהיה עם ה' אלקיך, ויש בו רמז נפלא על כל העניינים הצריכים תיקון באלו הימים, כי הראשי תיבות של 'תמים' הוא 'תורה - מצוות - יראה - מדות', שאלו הם הדברים אשר כל איש ישראל צריך לחקור ולדרוש אחריהם היטב היטב, ולבחון עד כמה מתקנים הם כי עתה הוא הוסיף הראוי ביותר לתקן את כל הצריך תיקון, למען יראו ראי לבא אל המלך בימי הדין הבאים לקראתנו לשלום כאשר הוא שלם בתורתו ובנפשו, בתמימות ובשלמות.

ופשיטא לן שהנושא המרכזי והעיקרי שבו יש להתחזק בימים האלו הוא העניין של לימוד התורה הקדושה, שזוהו הדבר הראשון במעלה, כי כאשר דבר זה מתקן חלכה או גם שאר כל העניינים מתעלים וכבר יכול לתקנם יותר בניקל, וכדרך שאמרו רבותינו ז"ל במדרש (ויקרא רבה פרשת קדושים כ"ה א) 'אם נכשל אדם בעבירה חייב מיתה בידי שמים מה יעשה ויחיה, אם היה למוד לקרות דף אחד קורא שני דפים ואם היה למוד לשנות פרק אחד ישנה שנים'.

משל בכפרי נבער מדעת

בימים מקדם היה נהוג בערים הגדולות לערוך באחד מימי השבוע יריד גדול, אליה היו מתקבצים סוחרים ונהגים מכל בני הסביבה שהציגו את מרכולתם בפני הקהל המרובה שהגיע לפקוד את המקום, ירידים אלו נחשבו אצל הסוחרים לאחד ממקורות הפרנסה החשובים ביותר בימים ההם.

כך היה בעיר הגדולה פינסק, גם שם התקיים יריד מרכזי לכל בני הסביבה, אלא שכאן יצר היריד בעיה גדולה לסוחרים היהודים, מאחר והוא התקיים ביום ראשון בשבוע, ובין הסוחרים היהודים היו גם הלויים, מוג שלא רצו לבצע את הוסיף הקר של היריד בתכנות יסודיים שנוגים על חשבון התחיל וההיפוך ליריד בעצם יום השבת קודש רח"ל, כך שביום ראשון בבוקר יוכלו להתחיל מיד במסחרם וללא שהיות מיותרות.

יהודי צדיק התנדד בפניסק ושמו רבי יצחק ברלין ע"ה, אשר ברוב חרדתו על קדושת השבת שלא תתחלל, נוהג היה לצאת בכל שבת ושבת לעבר הכיכר הגדולה בה אמורה הייתה להתקיים היריד, מתחנן אל אחיו היהודים ומבקש מהם שיהיו ביותר שלא להיכשל באיסור החמור של חילול שבת, שום דבר לא עמד לא עמד לעמד בפניו, אלא שמוך היה מוול מתיסו בכדי לכסות על אותו הפסד מדומה שנגרם לאותם סוחרים על ידי ההימנעות מההכנות בשבת עד כדי כך היה הדבר בנפשו.

ויהי היום ויעבור הנהגה במחנה תושבי העיר פינסק התבשרו שמוך פאר הדוד והדודו החפץ חיים הגיע לפקוד ולחון את שערי עירם, תיכף בהיוודע הבשורה המרגשת, אין רץ מיודעו רבי יצחק אל רבינו החפץ חיים, לבקש הימנו שינצל את הביקור המרומם ואת הפענוח הכבירה על מנת לבצר את חומת השבת ההולכת ונפרצת בפניסק, החפץ חיים לקיבל במאור פנים והתפתחה ביניהם שיחה חשובה על עניני היהדות בעיר.

בין הדברים בירד החפץ חיים אצל רבי יצחק כיצד נראה מצב התורה ולומדיה בעיר, האם יש כאן חבורות של יושבי אוהל המסתים עצמם באהלה של תורה, כמו כן חקר על הבעלי בתים בעיר האם הם משתדלים לקבוע עתים לתורה, רבי יצחק כשב את פניו בכאב וסיפר שבעים ארבעה הן כאן הרבה תלמידי חכמים שהיו משייכים לילוח חכמת בעסק התורה הקדושה, ואפילו שפוטו העם היו פוקדים את בתי הכנסיות ובתי המדרשות והיה קול התורה הולך ומתדונן ברמה, אך מה לעשות ולמרבה הצער מטה קרן התורה ופסקה ישיבה בעיר עד שכמעט ולא נשמע קול התורה כבעבר.

כשמוע זאת החפץ חיים פתח בחכמה את פיו הקדוש בדברי משל ומליצה, היה זה לפני שנים לא הרבה, כאשר אך הונחו מסילות הברזל הראשונות עליהן החלו לנוע מרכבות הברזל (רכבות) כמובן שבתקופה הראשונה עדיין לא היו נפוצים המסילות כמו היום, רק בינות לערים הגדולות נראו המסילות שהסבילו את האנשים מעיר אחת לדעתה.

יום אחד נלקע כפרי נבער מדעת אל תוך וורשה הבירה, הוא טייל להתאזר בין רחובותיה של הכרך הסואן אשר לא היו מוכרים לו, ואינו משיב על עינו מן הנפלאות והשכלולים אשר נגלו לנגד

עיניו, עד היום הסתכמו כל השונותיו בפרות וסוסים והנה עתה גילה עולם חדש. במהלך סיורו הגיע עד לפאתי העיר שם פגש במסילות הברזל הארוכות שנמתחות על פני כל האופק, הוא לא ידע כלל לאיזו תכלית הם משמשים, בעיניו נדמו המסילות לשביל נאה ונחמד, וברוב בערותו החל הוא מטייל להתאזר על פני המסילות. הוא לא הספיק ליהנות הרבה מן הפלא החדש, כי נגודל אסונו התקרבה הרכבת מסולו בדחירה עצומה ועוד כעשר הצליח להבין מה מתרחש עמו מצא את עצמו מוטל על פני השדה כל כולו חבול וחבוט, למך רגל ועד ראש אין בו מותם ופצעו והחבורה ומכה טריה, כך שכב בלא ניע ובחוסר אונים כמעט ויגע דמה כמת.

מחומה גדולה התעוררה מסביבו, תוך זמן קצר הועקו אליו אנשי רפואה והצלה שהחלו לבדוק אותו מכל עבריו, לראות את מצבו ולבחון את דרכי הטיפול בפצעיו, בדקו את ידיו ובדקו את רגליו, עד שהגיע לשם רופא מומחה וצקע עליהם שוטים שבעולם! מה בצע לכם לעקוב אחר מצב איבריו החיצוניים, קודם כל משושו את פנימות לבו לראות האם הוא פועם בכלל והאם צריך לייצבו כראוי, רק לאחר מכן תתפנו לבדוק את שאר האיברים החיצוניים.

תורה ה' תמימה משיבת נפש

בהוה סיים החפץ חיים את סיפורו ופנה לרבי יצחק ברלין ואמר לו, מתוך דברך אני מבין כי מצב התורה בעיר יוד מאוה, אי לכך איני יודע איזה תועלת תהיה כאשר אעזור על קדושת השבת, כי אם התורה, שהוא הלב הפועם של האומה הישראלית, אינה במצב מתוקן, מה יועילו כל דברי ההתעוררות בעניין השבת הלא הם יפלו על אוזניים ערלות, לכן, עדיף לי להתריע ולעזור על חיזוק לימוד התורה, ולאחר שיתרומם כוח התורה בעיר אוי סמילא יתחוקן אף שאר ענייני המצוות והמדות, ונכל לעורר את העם על שמירת השבת.

ממעשה זה נפיק לקח לדעת ולהבין שהתורה הקדושה הוא הראשית והעיקר, לכל שאר ענייני העבודה, כי כאמור, התורה הוא הלב הפועם של היהדות והאומה, כאשר התורה נמצאת אצל האדם ברום המעלה, אוי זוכה להשיג בנקל גם את שאר העניינים ולכן גם עתה, כאשר אנו נכנסים אל ימי התשובה והרצון, הרי שלכל לראש יש לנו להתחזק בלימוד התורה הקדושה, ומתוך כך יקל עלינו להשיג אף את שאר המצוות היראה והמידות עד שנוכח להיות תמימים במעשינו. כי התורה הקדושה היא זאת שמביאה את האדם לידי תמימות ושלימות, כדכתיב (תהלים י"ג ה) 'תורת ה' תמימה משיבת נפש', ועבודתו כעת זה להיות תמימים עם ה' אלו קונו.

תמימות במדות שבין אדם לחברו

עתה, לאחר שביארנו שישוד התשובה השלימה הוא החיזוק בתורה הקדושה, נוכל לשוב גם אל שאר הדברים והעניינים הצריכים חיזוק, שהרי התורה צריכה להביא את האדם לידי מעשה, ואסור להוסיף את ההתחזקות בשאר כל המצוות שגם בהם צריך האדם לבחון את עצמו בימים האלו ולתקן את הצריך תיקון.

וביותר יש לעזור על חובת האדם להתחזק במצוות שבין אדם לחברו, כי הרבה יש מה לתקן בהם והם גם מיסודות התשובה, שהיו אין יום וכיפורים מספר על העבירות הללו עד שירצה את חבריו, ורמז נפלא לדברינו מצאנו במאמר יקר המובא בשמו של הר"ק מבארדיטשוב ז"ע, שאמר כי בראשי התיבות של 'תשובה' נמזים חמשי יסודות הנצריכים לתשובה: ת - תמים תהיה עם ה' אלקיך, ש - שויתי' ל' לגדי תמיד' 1 - 'אזבת לדעך כמוך' - ג - בכל דרכיך דעהו. ה - 'הצנע לכת עם ה' אלו קונו'.

ולכשתעניין בה תראה, כי שני העניינים הראשונים ושני האחרונים המה מצוות שבין אדם למקום, ואילו המצווה של 'אזבת לדעך כמוך' נתונה באמצעה ובטבורה של התיבה ככלה בין רעותיה משובצה, ואין זאת אלא לגלות כי המצוות שבין אדם לחברו המה השורשיים והמרכזיים ביותר ואילו המצוות בהם לא היה באפשרי ללל המעורר לידי תשובה.

הכלל העולה לנו מכל אלו הדיבורים, שכאשר בא האיש הישראלי לעשות תשובה צריך להבין כי התורה הוא היסוד והראשית לכל, שאם יתחזק בתורה הקדושה מטייל כבר יקל מעליו להתחזק בשאר דברים, אבל יחד עם זאת ידע נאמנה, כי אילו לא יתקון שאר המצוות, ובפרט המצוות של בין אדם לחברו, עדיין לא דרך על מפתנה של התשובה השלימה, ורק על ידי החיזוק בכל אלו העניינים יזכה לתשובה של אמת ולבחינה של 'תמים תהיה עם ה' אלו קונו'.

ואין לו אלא לסיים בתפילה ובקשה שנוכח להגיע לתשובה שלימה ותמימה בכל העניינים ובכל הדברים הטעונים תיקון, בתורה הקדושה ובשאר כל המצוות ומעשים טובים, ובזכות זה נזכה שישפיע עלינו הקב"ה רחמים מרובים ויכתבו ויחתמו לחיים טובים ולשלום ולשנה טובה ומבורכת.

סיפורי השגחה פרוטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

טביל הלב

חבר לעסקים שגדל בריחוק מתורה ומצוות ישב שבעה. הבטחתי לו להגיע ולקיים תפילות מנחה וערבית במניין. הוא יאסוף את החברה ואני אדאג למה שקשור לדת שהם לא מכירים מבית. החבר שמח מאוד ואכן יצאתי מספיק מוקדם כדי להגיע בזמן לתפילות. אלא שלא לקחתי בחשבון פקק ענק שנגרם עקב מחאה של קבוצה מסוימת שחסמה את הכביש. מכשיר הניווט הלווייני הראה שייקח 40 דקות לעבור מרחק של 4.6 קילומטר. מה שצריך לקחת 5 דקות במידה והציר פנוי. הזמן חולף והמכשיר ניווט מראה על 52 דקות... הלחץ גובר ואני יודע שאם אני לא שם אין תפילות ואין קדיש. ניסיתי לארגן אנשים מהעיר שלו אולי יש מי שיכול לעלות לבית האבלים ולארגן במקומי, אבל לא עלה בידי. חבר שלי שהיה איתי ברכב ניסה להרגיע אותי ואמר שאני אנוס, ונעשה מניין בשולי הדרך... אבל על הקו חבר שלי ואני מרגיע אותו שהכל יהיה בסדר והיו ניסים...

זעקתי לבורא עולם שיהיה בעזרי. פתאום החלטתי לרדת לשולי הכביש. נסעתי כמה עשרות מטרים עד שראיתי פנייה ימינה לשביל לא סלול. פניתי ונסעתי לא יודע לאן אבל העיקר לא לשבת בפקק הזה שלא אז. חבר שלי אמר לי שאני מטורף לגמרי כי אני מפסיד גם את המנחה שניתן לארגן במניין בשולי הדרך. אבל הלב שלי פשוט הוביל אותי לשביל הזה. הגעתי לכביש צדדי. העפתי מבט למכשיר ניווט והוא מראה לי 2 דקות ליעד!!! מחמישים ושתיים דקות לשתי דקות!!! כמה דקות לשקיעה כבר עמדנו לתפילת מנחה!!!

זה נשמע דמיוני והזוי אבל בידיי הוא עובדא ויש לי עד נאמן שחשב שאני לא שפוי להעיד על הנס. אם אתה באמת רוצה ובאמת קורא מכל הלב, בורא עולם לא מוגבל לעשות לך

קפיצת הדרך!!!

מאת: א. א. א.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרוטית מוזמן לשלוח אל ר' שפתה סמואלס נפסקס: 15326517922 או אל: o.y.wines@gmail.com

כשהחמה יוצאת אזי כל הכרוזים יוצאים הן לטוב הן לביש, וקודם שהכרוז יוצא יכולים לבטל. - וסימון (החלים יג' א-י) 'והוא קחתן יצא מקפתו ישיש כגבור כו' ואין נסתר מחמתו, אל תקרי מחמתו אלא 'מחמתו, כלומר כשכבר השמש יצא על הארץ אז אין נסתר מהדינים הבאים ממלאכי חימה על כן אל יא דבר זה קטן בעיניך כי גדול הוא ובעל שם ז'ל היה מדקדק גדול על זה' עכ"ל.

ועל עיתותי רצון שכאלה מעיד בנו אבא אליהו זכור לטוב בתנא דבי אליהו (ורבא פרישא ד') 'באותה שעה נפתח פה לפושעי ישראל לבקש רחמים מלפני הקב"ה ואומרים לפניו, ריבונו של עולם! גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, גלוי וידוע לפניך שייצר הרע מתגרה בנו, ואתה ברחמיך הרבים החזירנו בתשובה שלימה לפניך!' ע"כ. וכבר נודע מנהג זקנו, הרח"ק בעל הבני יששכר ז"ע, שמרוב אהבה והשתוקקות אל תפילות הסליחות הנוקבות חדרי בטן הנהיג בעיר דינוב והגלילות להתחיל באמירת הסליחות תיכף מראש חודש אלול: כמ"ש בספר"ק 'לחם עוני' (דף ש"א) במנהג בני מחוז דינוב מיסודו של הבני יששכר, לומר כסדר סליחות בני אשכנז המסודרים על פי ימות השבוע ולפני ראש השנה בכל השבועות של חודש אלול, ע"ש. וכבר העיד המהר"ח זצוק"ל על רבינו הגדול האר"י ז"ל, וז"ל: "ראיתי למורן, שהיה אומר תמיד הסליחות שאנו אומרים בחודש אלול באשמורת עם הציבור מילה במילה עמהם" ע"כ.

בימי נערוותו של בעל 'נתיבות שלום' מסלונים זצוק"ל חלה במחלת השחפת ל"ע שהיתה נפוצה אז מאוד, ובהעדר תרופות מתאימות שלא הומצאו עדיין בימים ההם התגבר מחלתו מיום ליום והוא נחלש ביותר. באחד הימים של חודש אב כשהגיע לביקור אצל הרופא, בדק הלה את מצב מחלתו החמורה, ופסק כי עליו לעבור ניתוח כדי להצילו מן המחלה. היה זה ניתוח מסובך ומורכב, וגם עלותו הסתכמה בסכום גבוה, אך כל אשר לאיש יתן בעד נפשו, והחלו לדבר מענין ההכנות הנצרכות לקראת הניתוח.

תוך כדי שיחתם התרהרר לו מעט רבי שלום נח הצעיר, ושאל את הרופא: אולי ישנה אפשרות לדחות את הניתוח עד לאחר שמחת תורה? מתחילה סירב הרופא, ואמר שניתוח זה לא ניתן לדחיה ארוכה כל כך, כי הוא חיוני להצלתו, ואין ראוי בסכנה זו להמתין כמה חודשים. - אך לאחר שהפציר בו מאוד וביקש לנסות את כל האפשרויות להיענות לבקשתו ולדחות את הניתוח, כינס הדוקטור 'קונסול רופאים' מיוחד ששקלו וטרו בשאלה סבוכה זו, בניסיון למצוא דרך לדחיית הניתוח. ולבסוף העלו במסקנתם שבאם ינוח היטב בכל תקופה זו שעד הניתוח ניתן לדחותו בשני חודשים. ואף ישיש בזה נטילת סיכון, כיון שהאיש מפציר ומבקש כל כך להמתין ניתן להיענות לבקשתו.

הרופא הדגל הסדיר לו סדרי מנוחה נוקשים לחודשיים הבאים עד הניתוח כדי שישמור על גופו ויזהר שלא התגבר ח"ו מחלתו יותר. החודשיים הבאים אכן עברו בשלום, החולה שמר והשגיח היטב על כל הכללים, ולאחר שמחת תורה הגיע אל בית הרפואה כדי לגשת אל הניתוח. אולם הרופא טען שבהיותו שחלפו להם בינתיים עוד חודשיים עליו לעבור שוב סדרת צילומים ובדיקות, כדי לעקוב אחר התפתחות המחלה בתקופה ארוכה זו.

כנס אפוא הצדיק לחדר הרנטגן, שם ערך לו הרופא סדרת צילומים וכשבדק את תוצאות הבדיקה עמד נדהם ומשתאה! מה קורה כאן? התרגש הדוקטור, הרי מצבך שהשתפר פלאים, והתהפך הכל לטובה! אינך צריך כרגע שום טיפול ובודאי שגם לא ניתוח! - אמור נא לי במטותא, כיצד התחוללה מהפכה אדירה שכזו בתוך חודשיים בלבד? שמא קיבלת איזו שהיא תרופה חדשה ללא ידיעתי? לא קיבלתי שום תרופה למחלתי, ענה רבי שלום נח בחיון מלא חן, ואף לא הלכתי לשום רופא בתקופה זו, רק שמרתי על הנחיות הרופאים לשמור היטב על מנוחת הגוף והנפש.

ברם הוסיף כמתיק סוד, כשקבעתם לי בחודש אב שלפי מצב מחלתי צריך לי לעבור ניתוח, עלה ברעיוני שכל קביעתכם נכונה ושייכת על פי מצב גופי שנגזר בראש השנה שעבר, אבל עתה כשמתקרבת ובאה שנה חדשה ומחודשת וביומא דדינא רבא נפתח הכל מחדש, ושוב דנים את האדם בדין מחודש וגזירות חדשות לטוב ולמוטב. אם כן הרי יש באפשרותי לתקן את מעשי ולשוב בתשובה שלמה בירח אלול הקדוש, לבקש ולהתחנן לפני מלך יושב על כסא רחמים לשנות את הגזירה לטובה.

כענין שדרשו בזה דודשי רשומות ברמז הפסוקים הנקראים בחודש אלול (דברים כא יג): 'וישבה בבייך, ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים' ואתר כן תבוא אליה, רומז על ירח אלול חודש הרצון, שבתשובה טובה בבכיה ובדמעות ניתן לזכות בדין. כמו שהאריך בזה בזהר חדש (פר' כי תצא נח): 'והלך: "אמר רבי שמעון, ווי על דא ווי על דא וכו', ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, דא היא ירחא דאלול, דביה סליק משה לטורא

אני לדודי דודי לי - אלול!

"אני לדודי דודי לי" (שיר השירים ג, א)

כתב בשיירי כנסת הגדולה (הנחת טור א"ח ס' תפא ס"א): 'אני לדודי דודי לי - ראשי תיבות אלול'. וסופי תיבות ד' יודין, שהם ארבעים כנגד ארבעים יום מראש חודש אלול ועד יום הכפורים' עכ"ל.

והביאו רבינו הב"ח ז"ל (אורח חיים ס' תפא אות ג) והוסיף בזה כמה תיבות להטעים ולהמתיק דבריו: 'כי בואו ארבעים יום התשובה מקובלת להיות ליבו קרוב אל דודו בתשובה ואז דודו קרוב לקבל תשובתו מאהבה' ע"כ. וכן נפסק הלכה למעשה ב"משנה ברורה" (הקדמה לסימן תפא).

ובספה"ק "שפת אמת" בכמה מקומות בפרשיות הללו מגדיר את מעלת הדבקות וקרבת אלקים שבימי אלול, שהיא בחינת עת הרצון של מנחה וס"ג של שבת קודש, כמאמר הזוהר תק' (ח"ב פ"ח): 'רענא דרעיון אשתבת ועתיקא קדישא גליא רצון דילית, וכל דינין מתפייג, ומשתכח רעויתא וחדו בכלא' ע"כ. [ועיין מה שביאר בזה בפרשת וילך תרל"ד (ד"ה במנחה בשבת) ע"ש]. וכתב בספר "שער המלך" הנלמד בתפוצות ישראל בדחילו ורחימו בימי הרצון הללו, וזלה"ט (החדש אלול פרק א): 'אמר התנא (ראש השנה פ"א מ"ג) על ששה יחדשים השלוחין יוצאין, על אלול מפני ראש השנה. - מודיעים אימת ראש חודש אלול, שיעשו ראש השנה ביום שלושים. - ויש סמך מהו שמראש חודש אלול צריכין להזהיר על ראש השנה שיחוד האדם מאימת הדין'.

"כי כמו ששלוחי בית דין של מטה יוצאין ומזהירין, כן שלוחי בית דין של מעלה יוצאין ומכריזין: עורר ישני הלב פחדו מיום הדין!". "עיני ה' אלקיך בך" (דברים י"ב) - כתב בזהר (ח"ב ע"ב). אלין אינון עיני ה' דקא אזלין ומשוטטין בכל עלמא ומאללין וחמאן בעובדי דבני נשא. ווי לאינון דלא משגיחין, ולא מסתכלין בעובדיהון, דהא לגבייהו קיימי אלין שהי מלכא, ומשגיחין וחמאן כל מה דאינון עבדין וקאמרי, דהא אינון סלקי וסהדי קמי מלכא'.

"ובפרט בזה החודש, אזלין אינון 'מאללין' המה המרגלים לראות את הארץ, 'היש בה עץ זית' (דברים א) 'אם אין' (במדבר י"ג ט) - לכן נקרא החודש הזה אלול, על שם אינון מאללי ארעא". "לכן נאמר (שם ט"ז) 'וישובו מותר הארץ מקץ ארבעים יום, המה הארבעים יום שמראש חודש אלול עד אחר יום הכיפורים'.

"לכן מהרו ועלו אל אביכם שבשמים בחודש הזה לשאול ולדרוש קודם יום הדין שלושים יום, שכן אומרים לו [לנדין בבית דין]: 'כל ראיית שיש לך, הבא מִכָּאן עד שלששים יום, מִצָּא בתוך שלששים יום סותר את הדין' (מגדרין פ"ג ס"ח) - שמחפך הדין לרחמים" ע"כ לשונו הזוהר הבוקע חדרי לב, עיין שם עוד.

מנהגו של מרן כ"ק האדמו"ר מצאנז - לקוינובורג זצוק"ל, בעל 'שפע חיים', בכמה וכמה שנים לעלות בירח אלול אל עיה"ק ירושלים קרתא דשופריא בקריה נאמנה 'קריית צאנז' המעטירה שבתוככי ירושלים. שם אווה למושב לו בימי הרצון של אלול, לעבוד את קונו בסילודין בכל לב ונפש כדרבו בקודש, בבית הגדול אשר הוכן עבורו מעל בית המדרש צאנז שבמרכז השכונה.

סמוך וקרוב אל הבית הגדול של הרבי היה בית כנסת נאה ונכבד של בני עדות המזרח הספרדים ה' עליהם יחיו, ולקראת יום הדין הגדול נכנסה קבוצה מממפלגלי אותו בית כנסת אל ביתו נאווה קודש להתחבר מפי קדשו בברכת השנים.

הרבי שמח מאוד לקראתם קיבלם במאור פנים וברכם בברכות קדשו באהבה רבה, ואמר להם באותה הזדמנות: אגלה לפניכם מסמחתי לבני, שאחת הסיבות שאני אוהב לבוא כאן בחודש אלול דווקא היא בגללכם ומחמתכם! - באשר נוהגים אתם להתחיל באמירת הסליחות תיכף מראש חודש אלול, ובאותה שעה שהנכם מסתגסים בבית הכנסת שלכם הסמוך לביתי בשעה ארבע לפנות בוקר, ופוצחים כולכם יחדיו בצוואת הדא בזמרה ונגינה של פיוטי הסליחות בניגונים עתיקים משובבי לב המסורים מדור לדור בשירת הבקשות המיוחדות לירח אלול. [בדומת הפוסק: 'אזון הסליחות' בוחן לזכות ולהעמיד דובר צדקות - קטאט לפני רחם עלינו'.] או הפוסק: 'עני עני, אלקי אברהם עני, וכיוצא. [הגני יושב באותו זמן נעלה של עת רצון מופלא המלא בשפע רחמים וחסדים של לפנות בוקר, ומאזין לקול הרינה והתפילה הזכה והטהורה הבוקעת רקיעים בימי הרצון. - כאשר ידוע שמעת שפתחים בתפילות הסליחות הרי עצם הימים כבר התעלו למדרגה שונה ונעלה יותר בחודש אלול, והיה אותו צדיק וקדוש יושב ומאזין לקול רינת הסליחות הספרדים, ובוכה הרבה בדמעות שליש בהתעוררות קול תפילתם.

אותה שעה נעלה של שעת וותיקין היתח חביבה מאוד לפניו, ומדי יום ביומו בימי אלול היה יושב בחדר קדשו ליד החלון ומטה אוזנו לקול הסליחות ומשתתף עמהם בתפילה בלב הומה.

על דרך שכתב בצוואת הריב"ש ממרן הבעש"ט הק' ז"ע (ס"ק ט"ז) בגדל סגולת אותם שעות שלפני הנגן, והלך: 'החילוק בין קודם הנגן בין לאחר הנגן כרחוק מזרח ממערב, כי אז עדיין יכולין לבטל כל הדינים. כי

למבעי רחמן קמי קודשא בריך הוא בגין דישתביק לישראל עכ"ל.
לפיכך הרבית בתשובה ותפילות ותחנונים שפכתי את ליבי לפני קוני בבכיות רבות לפני מלך מותרצה בדמעות בימים הנוראים וביקשתי ישירות מן הרופא הגדול ב"ה הרופא כל בשד ומפליא לעשות שלא אצטרך לעבור את הניתוח שעלול להטיילני למשכב כמה חדשים ולהפריע לי מאוד בלימוד התורה ועבודת השם. - והנה ברוך ה' רואני שנתקבלה תפילתי ובטלה הגזירה ונתהפך הכל לטובה.

אחת שאלתי מאת ה' לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו

מכא ומשיח
דברי הרב והרש"ש
בשפת ביורה
המביא תלמוד בו
לכונה ביורה
ודעה מבית המדרש

הש"ת והקדושים
קישויות ותורה
בדברי הרב והרש"ש

מראה מקומות
על דברי הרב והרש"ש
ומקורות על הביאור

שער הכונות
עם טיב הכונות
סידור הרש"ש
עם טיב הרש"ש

ראש השנה
יום ר"ח תפילות ר"ח הקיץ שופר

עשרת ימי תשובה
יום הכיפורים ויום מגילת

חג הסוכות
סוכה שמעתי ושמעתי וכן שס"ח

לשיג בהגיונות הספרים המובהרות
הנביא הרוח ספר המעשרים ודברי הימים ח"א ח"ב

לא אניס ליה, היו הצורבים נכנסים לפני עם שאלותיהם בכל מקצועות התורה. והנה בהיכנסי פנימה התפלא הרב על ביאתי עכשיו, ושאל: ר' שלום! מדוע הגעת כל כך מאוחר? וכי עדיין לא הלכת לישון? התחייך ר' שלום ואמר: הלא הנני כבר כעת לאחד תפילת שחרית!...

שהו לי איש נאמן, שזכה להסתופף בצילו הגדול של מן החזון איש זצוק"ל והיה מבאי ביתו, וסיפר כמה עניינים שזכה ללמוד בשימושה של תורה יותר מלימודה (ברכות ז).

בחינתו קרוב אל הקודש, זכה להימנות פעמים רבות בין אנשי המנין המיוחד שהתקיים בביתו של החזון איש.

כידוע בכניסה לביתו של החזון איש היה פרוזדור גדול [לובי] לפני הבית אשר שימש לבית הכנסת של החזון איש. [ביתו הקדוש עומד עד היום כמו שהוא במרכז רחוב חזון איש שבבני ברק יצ"ל, לאחר פטירתו הקימו שם תלמוד תורה חש"ב המתנהל על טהרת הקודש, לעילוי נשמתו הטהורה. ובאותם חדרים ששימשו את הצדיק הנשגב לתורה ותפילה, השתכנו היתות הנמוכות של ילדי ישראל טהורים ותמימים וכמ"ש (תנחומא צג ד): 'בואו טהורים ויתעסקו במעשה טהורים' - במקומם של טהורים.

בהיות האיש דגן כמו בן בית אצל החזון איש, השתתף בעצמו פעמים רבות באותו 'מנין' מיוחד, שזכו להתפלל במחיצתו של גדול הדור. והאריך בכמה הלכתא גברותא שניתן ללמוד מסדר תפילתו של אי"ש אלקים קדוש, [כענין דילפינן פ"ה דברכות (לא) כמה הלכתא גברותא מסדר תפילתו ח"ה].

אחד העניינים שסיפר, היה על צורת 'תפילת שמונה עשרה' של החזון איש, כל עמידתו בתפילתו היתה באופן מאוים כשהוא חפץ ביראה יעלה. וכדין 'העומד לפני המלך', שחידש הג"ח זצלה"ה (פ"ד מהל תפילה הא) שהיא כוונה המעכבת בכל תפילת שמונה עשרה, בהיותה מעצם מעשה התפילה ע"ש. - כך עמד זמן רב בריכוז עצום עד שסיים תפילתו, וטהור לב פסע לאחוריו שלוש פסיעות כדן.

והעיד, שכמה פעמים בעת שסיים השמונה עשרה היה צונח על כסא, כשהוא קרוב כמעט לעילפון, מרוב התאמצות הכוונה וריכוז המחשבה בתפילתו העליונה. - כידוע דרכו בקודש בתורה ובעבודה במסירות נפש עד עילפון כל החושים. והיה צריך להושיבו מעט למנוחה עד שתשוב נפשו אליו, ויכולו לפתוח בחזרת הש"ץ.

כך עובדים הש"ת בדבקות בכל רמ"ח איברים ושס"ה גידים בהיגית 'כל עצמותי תאמרנה' (תהלים לה י). - אבל אם חסר האדם חיות פנימית ודבקות כוונת מוח ולב, והוא נשאר קר צונן ויבש בלא לחלוותי של מצוה, הלא לא נשאר לפנינו אלא צורת גולם של גוף חיצוני בלבד [החלל...]. - ועל 'בש חסר לחלוותי שכינא זה דרשו בירושלמי ריש פרק לולב הגזול (סוכה פ"ג ה"א) שעל כך אמר הכתוב (תהלים קטו ז) 'לא המתיים יִהְיוּ לְה' עיני שם.

ובהזדמנות אחת אמר לי מורנו הגה"צ רבי זונדל זצוק"ל בשם מרן החזון אי"ש זצוק"ל, שיגיעת התפילה שלו היתה יותר מיגיעת התורה! ומי לנו גדול מיגיעת התורה של החזון איש! - ואף על פי כן היתה יגיעת דבקות התפילה גדולה יותר!

'קול דודי רופף פתח לי אוזני רעיתי זונת תפוזי'
(מגילת שיר השירים ג ב)

לי בכל ענין של מצוה: תחשוב לשמה! אדם שהאמונה נר לרגליו והוא חי אותה במוחש, כל השקפת עולמו שונה לגמרי מהשקפת ההמון, ובכל דבר חושב ורואה את חכלית האמת.

נוכחתי פעם בשמחה מסוימת בצוותא חדא עם רבי זונדל בקרבנותו ישבו שני אנשים ושוחחו מעניינה של השמחה ואמר האחד לחבירו שהעיקר הוא שזוכה לראות נחת מן הצאצאים!

רבי זונדל שמע ותיכף נדך, הוא פנה אלי ואמר: הרי זו אפיקורסות! וכי זה העיקר? בודאי משתוקק כל אחד לזכות לנחת ורוצה לראות עולמו בחייו, אך לומר שזה העיקר? - הרי העיקר הוא 'לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו', שזה כל חכלית ביאתנו לזה העולם!

כך נראים חיי של המאמין, שכל ימיו שרשרת ארוכה של דבקות אלקים חיים זה ניכר בכל הליכות חיי, תפילתו שונה, ברכתיו שונים ואף בלכתו ברחוב או בשכבו לישון - הכל מכוון לפי רצון של מעלה.

בשבוע האחרון שלפני הסתלקות לגני מרומים היה כבר נתון במצב קשה ביותר, הוא שכב כך על מיטתו בבית חולים 'שערי צדק' כשגופו הקדוש כמעט אינו מסוגל לתפקד כלום! הוא היה רדום רוב הזמן, ואת כל תנועות גופו ותוהויות הפעילו בני המשפחה המסורים שלא משו ממיטתו אף רגע אחד.

והנה ציווה הרופא להשקותו מעט משקה נטל אפוא בנו המסור את כוס השתייה תחב לתוכה קש', ואת קצהו השני של הקש דחף אל תוך פיו, כדי שישאב מן המשקה שבכוס. אך לפליאת הכל במקום למצוץ מן הקש ולשאוב את המשקה כדי ללגום אל פיו, הוא דחה בשפתיו כל העת את הקש החוצה ופלט אותו מפיו. בנו לא הבין מדוע מתעקש הוא שלא לשתות, וניסה שוב ושוב לדחוף את הקש פנימה, הוא מכניס והאבא מוציא... וחוזר חלילה.

עד שלפתע נעזב הקש ויצא לגמרי מפיו, באותו רגע זרחו פניו של רבי זונדל הצדיק, ותיכף לחש בכוונה גדולה: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהפל נהיה בך ברוך! ואז שתה בשלווה מן המשקה שהגיש לו בנו חביבו.

גם במצב זה הקרוב לתרדמת לא הפסיקה דבקותו, ולא היה מסוגל להכניס משקה לפיו בלא ברכה!

סיפר הגאון רבי שלום שבדון זצ"ל. יום אחד עם סיום תפילת שחרית כוונתי, בבית הכנסת המרכזי שבשכונת 'שערי חסד', סרתי אל מעונו של הגה"ק הטייבינער רב זצוק"ל עם 'שאלה' אחת שהציקה לי בתלמודי, ובהיותו 'שר התורה' מרא דכולא תלמודא - כידוע אשר כל רז

באחת השיחות שמסר לפני התלמידים בימי אלול המקודשים סיפר לפניו אודות בחור אחד שהגיע בחודש אלול ליישיבת נוברדרוק המעטירה, נכנס אל היכל הישיבה הגדול, פתח את הגמרא הקדושה והתחיל ללמוד בהתמדה והתלהבות.

והנה לפתע נכנס אחד מבעלי המוסר, נוברדרוקער מובהק וכראותו את הבחור יושב ולומד בגמרא נגש אליו והעיר לו: וכי באל"ל לומדים כך גמרא כרגיל... הלאו באלול הולכים אל היערות, ועורכים חשבון הנפש בהתבודדות וחוזרים בתשובה!

כענין שמסופר על רבינו החפץ חיים זצוק"ל, שהיתה לו בקתה קטנה ביער, ששם היה מתבודד בחודש אל"ל, ומתנתק מכל העולם ועוסק בתשובה בדחילו ורחימו בלב ונפש.

עבודת הש"ת בימי אל"ל הנעלים, צריכה להיות מתוך קרבת אלקים טוב, בתחושה איתנה של דבקות אלקים חיים וכדיליף קרא איני לדודי ודודי לי!

אספרה נא בפניכם בזה טיב המעשרות מכמה צדיקים בדור אחרון, ששכחו מעצמם מגופם ומצורכם והיו כל כולם דבקים ומדובקים בקרבת אלקים חיים!

הגה"צ רבי שבתי וויגדער זצ"ל היה תלמיד חכם מופלג וצדיק תמים כל כולו מקשה אחת של דבקות בתורה ודבקות בהש"ת, כל שיחו וכל שיגו היו בתורה ועבודה, ולא היה לו שום שייכות לענייני העולם.

בתקופה מסוימת חבש ר' שבתי לראשו כובע ישן ומרופט, ברוב דבקותו לא שת לבו מעולם לצורת כובעו ומראהו... כך שבכל פעם הניחו על ראשו בצורה שונה, עד שאיבדה מגבעתו את הדרה, וכמעט לא ניכר בה היכן צד שמלפנים והיכן צד שמלאחור, היכן צד ימין והיכן צד שמאל...

שאלו אחד מבני הקהילה: מדוע אין רבינו רוכש לעצמו כובע חדש ומתודה, כפי שראוי ומתאים לרב ותלמיד חכם חשוב כמוהו? - השואל אף הוסיף והטעים שבצורה חיצונית של הופעה מרשימה והדרה יוכל יותר להשפיע על בני הדור הצעיר, ומדוע הולך הוא עם כובע ישן שכזה?

ענה לו הרב: אי ווי לי אם הראש יהיה מונח בכובע... מי יודע מה יצא אז ממנו, מ' שבתאי זה?

כלומר, אם הראש יחשוב תמיד איך נראה הכובע שמעלי, נמצא שלא הכובע משמש את הראש, אלא הראש משמש את הכובע... ואם יתפס ליופי חיצוני, הרי עלול הוא לשכוח לגמרי את חכלית חובתו בעולמו!

רבינו הגאון הצדיק רבי זונדל קרויזר זצוק"ל בעל 'אור החמה' היה מעורר תמיד על חובת הדבקות שצריך איש ישראל לחשוב תדיר מה רצון הש"ת ממנו, ותדיר היה מזכיר

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'
מחגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 חתקשרים • מזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!